

DET KONGELIGE
FORSVARSDepARTEMENT

Høringsinstanser iht. liste

Tidl. ref.

Vår ref.

2008/01335-46/FD I 4/BFY/FAL

Dato

15 FEB 2010

**HØRING – FORSLAG TIL ENDRINGER I FORSKRIFT OM REGLEMENT FOR
UTSKRIVING AV VERNEPLIKT (RUV)**

1. Innledning

Stortinget vedtok i 2009 lov om endringer til vernepliktsloven (lov 19. juni 2009 nr 63). Endringene innebærer en videreutvikling av sesjonsordningen og en innføring av sesjonsplikt for kvinner. Endringene trådte i kraft 1. januar 2010.

En implementering av lovendringene om todelt sesjon og sesjonsplikt for kvinner forutsetter at det også foretas endringer i tilhørende regelverk. Det vises i den forbindelse til Innst. O. nr. 81 (2008-2009) punkt 1.1 og Ot.prp. nr. 41 (2008-2009) punkt 2.1.

Departementet har vurdert behovet for endringer i forskrift 22. november 1991 nr 855 om reglement for utskrivning og verneplikt (RUV) som følge av lovendringene, og sender ut forslaget til justeringer av RUV ut på høring.

Høringsutkastet kan hentes på regjeringen.no/fd/dokumenter/høringer. Det bes om at kommentarer til høringen **fremsendes innen 30. april 2010**. Det bes om at innspill også fremsendes elektronisk til e-postadresse bfy@fd.dep.no.

2. Departementets vurderinger

2.1. Sesjon og kvinners villighetserklæring

Departementet har foretatt en gjennomgang av forskrift 22. november 1991 nr 855 om reglement for utskrivning og verneplikt (RUV), og vurdert behovet for justeringer i lys av lovendringene knyttet til todelt sesjon og allmenn sesjonsplikt. Det er behov for enkelte

tilpasninger i RUV som følge av lovendringene, og vi har utarbeidet konkrete endringsforslag i den forbindelse.

Ny sesjonsordning ble innført fra 1. januar 2010. Ny sesjon del 1 med egenerklæring, som skal gi grunnlag for å velge ned antallet som innkalles til sesjon del 2 fra ca. 60 000 til ca. 25 000 personer, gjennomføres for hele 1992 årskullet (kvinner og menn) våren 2010. Den nye sesjonsordningens del 2 med en mer grundig selektering, gjennomføres som et pilotprosjekt i Hamar-området i 2010. Resten av de utvalgte fra sesjonens del 1 gjennomfører sesjon del 2 etter dagens ordning. Ny sesjonsordning er planlagt innført for hele landet for 1993 årskullet i 2011. Fokus for den nye sesjonsordningen skal være målrettet rekrutteringsvirksomhet, herunder informasjon om forsvarsgrenene og tjenestestillinger, klassifisering og testing av den enkelte. Forsvarsdepartementet forutsetter at det gjennom den nye sesjonsordningen legges opp til at kvinner gis tilstrekkelig informasjon om tjenestegjøring i Forsvaret, herunder kvinners rettigheter og plikter, slik at de etter sesjon del 2 har et tilstrekkelig grunnlag til å vurdere hvorvidt de ønsker å avtjene frivillig førstegangstjeneste eller ikke.

Etter gjeldende regler har kvinner som ønsker å avtjene førstegangstjeneste en prøveperiode på inntil tre måneder. Forsvarsdepartementet er av den oppfatning at en slik angrerett ikke er hensiktsmessig i forhold til Forsvarets behov for forutsigbarhet knyttet til tjenestegjørende mannskaper. Konsekvensen av at kvinner benytter angreretten er at det for Forsvaret vil ta opp til seks måneder før nye mannskaper er kalt inn, har gjennomført rekruttperioden og er klar for tjeneste. Dette er uheldig, og kan i verste fall påvirke gjennomføringsevnen til enkelte avdelinger. Regjeringen har i *St. meld. nr. 36 (2006-2007)*¹ understreket at det er viktig å sikre avdelingenes behov for forutsigbarhet med hensyn til personelltilgang, og det ble i tråd med dette lagt til grunn at regjeringen vil gå inn for at kvinner undertegner villighetserklæringen før fremmøte til førstegangstjeneste. Samtlige medlemmer av Forsvarskomiteen støttet i Innst. S. nr. 31 (2007-2008) tiltaket om at kvinner undertegner villighetserklæringen før fremmøte til førstegangstjeneste.

Forsvarets behov for forutsigbarhet tilsier at kvinner som ønsker å avtjene frivillig førstegangstjeneste gir uttrykk for dette så tidlig som mulig. Selv om kvinner gir uttrykk for at de ønsker å avtjene førstegangstjeneste, alternativt at de ønsker å vurdere denne muligheten, så innebærer ikke dette noen rettslig forpliktelse for disse kvinnene. Det er først når kvinner uttrykkelig aksepter de krav og vilkår som gjelder for kvinnelig militært personell, at de påtar seg en rettslig bindende forpliktelse til å gjøre tjeneste på samme vilkår som menn. Det foreslås derfor at kvinner senest ved tjenestens start må inngå en villighetserklæring/kontrakt om tjenesteplikt. Det går inn for at kvinner ikke gis noen særskilt angrerett i den forbindelse.

---

¹ Økt rekruttering av kvinner til Forsvaret.

Departementet ser at en avskaffelse av angreretten vil kunne gi en uønsket utvikling i rekrutteringen av kvinner til tjeneste i Forsvaret på kort sikt. Det er imidlertid viktig å peke på at en sentral forutsetning for videreutviklingen av sesjonsordningen er å gjøre sesjonen til et bedre seleksjons- og rekrutteringsverktøy for Forsvaret. En fjerning av angreretten vil innebære en større likebehandling av kvinner og menn i Forsvaret, og vi mener at dette på sikt vil styrke rekrutteringen av kvinner til Forsvaret. Dette forutsetter imidlertid at kvinner skal gis nødvendig og tilstrekkelig informasjon om tjenestegjøringen i Forsvaret, slik at de kan foreta et veloverveid valg før de tar stilling til om de ønsker å gjøre tjeneste i Forsvaret. Det er som følge av dette foreslått endringer i RUV kapittel I.

2.2. Vandelskontroll

Et viktig kriterium for utvelgelse av vernepliktige og frivillige til tjeneste og utdanning i Forsvaret, er den enkeltesandel. Forsvaret opplever i dag at et betydelig antall ikke oppnår tilstrekkelig sikkerhets- eller vandelsklarering på grunn at det avdekkes at de er registrert med uavklarte straffbare forhold i Politiets registre. Resultatet av dette er at de ikke kan tjenestegjøre i den tjenestestillingen de er innkalt eller planlagt innkalt til. Den ytterste konsekvensen av dette kan være at tjenesten avbrytes, og vedkommende sendes hjem. For å unngå at det kalles inn personer som er registrert med uavklarte straffesaker av alvorlig karakter, og som på et senere tidspunkt sendes hjem, foreslås tatt inn bestemmelser vedrørende utsettelse med innkalling til sesjon del 2 og militærtjeneste i tilfelle uavklarte straffesaker.

For å få kunne vurdere behovet for utsatt fremmøte, trenger VPV kunnskap om det er registrert anmeldelse for eller mistanke om straffbare forhold på personer som er planlagt innkalt til tjeneste eller sesjonens del 2. I brev fra Politidirektoratet (POD) til Justis- og politidepartementet (JD) av 22. mai 2009, fremgår det at POD på samme måte som VPV ser et klart behov for en vandelskontroll forut for innkalling til sesjon som også omfatter uoppgjorte straffesaker. POD mener at en slik kontroll vil både være ressursbesparende og ha stor samfunnsmessig betydning ved å hindre at uegnede personer blir gitt våpenopplæring gjennom Forsvaret. I følge POD kan hjemmel til slik vandelskontroll gis i særlover med forskrifter. POD foreslår i nevnte brev at hjemmel for at politiet kan utlevere opplysninger, både om avgjorte saker fra Straffe- og Bøteregisteret og fra Straffesaksregisteret (STRASAK) om saker under etterforskning, til bruk for VPV ved innkalling av utskrivningspliktige kan opprettes ved tilføyelse eller presisering av vernepliktsloven § 46. JD sier i sitt svar til POD av 7. juli 2009 at JD vil ta kontakt med FD for å sikre at bestemmelsen i § 6 b i strafferegistreringsforskriften overføres til spesiallovgivningen i fm at forskrift om strafferegistrering settes ut av kraft. JD mener at det i denne forbindelse vil også være naturlig at FD vurderer om nåværende hjemmel bør utvides til også å omfatte straffesaker som ennå ikke er avgjort. Det presiseres at en vandelskontroll i forbindelse med innkalling til sesjon eller tjeneste, innebærer "vasking" av data ut fra visse kriterier, uten at detaljer om eventuelle uoppgjorte straffbare forhold avdekkes.

Endringsforslagene følger av vedlagte høringsnotat.

3. Prosessen videre

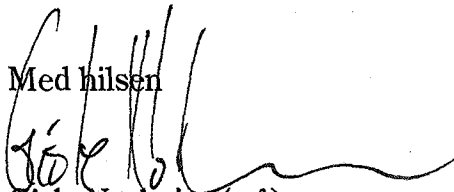
Lovendringene trådte i kraft 1. januar 2010. Departementets målsetning er at endringene i RUV kan tre i kraft snarest. Det har ingen umiddelbare konsekvenser for innføringen av pliktig sesjon for kvinner og todeling av sesjon at endringene i RUV ikke var på plass 1. januar 2010.

4. Avslutning

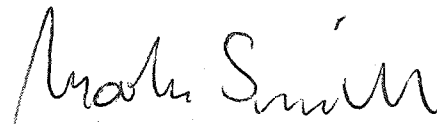
Forsvarsdepartementet anmoder om adressatenes innspill innen **fredag 30. april 2010**. Høringsutkastet kan hentes på regjeringen.no/fd/dokumenter/horinger. Det bes spesielt om kommentarer til endringene vedrørende villighetserklæring for kvinner og vandelskontroll.

Det bes om at innspill også fremsendes elektronisk til e-postadresse bfy@fd.dep.no.

Med hilsen

Gisle Norheim (e.f.)
ekspedisjonssjef

Morten Svinndal
kommandør

Vedlegg:

Vedlegget kan hentes på regjeringen.no/fd/dokumenter/horinger.

Høringsinstanser:

- Arbeids- og inkluderingsdepartementet
- Barne- og likestillingsdepartementet
- Finansdepartementet
- Fiskeri- og kystdepartementet
- Fornyings- og administrasjonsdepartementet
- Helse- og omsorgsdepartementet
- Justis- og politidepartementet
- Kommunal- og regionaldepartementet
- Kultur- og kirkedepartementet
- Kunnskapsdepartementet
- Landbruks- og matdepartementet
- Miljøverndepartementet
- Nærings- og handelsdepartementet
- Olje- og energidepartementet
- Samferdselsdepartementet
- Utenriksdepartementet

- Forsvarsstaben
- Forsvarsbygg
- Forsvarets forskningsinstitutt
- Nasjonal sikkerhetsmyndighet
- Datatilsynet
- Generaladvokaten

- Akademikerne
- Befalets fellesorganisasjon
- Fellesforbundet
- Krigsskoleutdannede Offiserers Landsforbund
- Norges Ingeniørorganisasjon
- Norges Offisersforbund
- Norsk Tjenestemannslag
- Personellforbundet
- Vernepliktsrådet

Kopi til:

- Vernepliktsverket